

Za redakcją odpowiadający
Wincenty Bolesławski w Poznaniu.

Administracja, Ekspedycja i Biuro redakcji przy
Podgórnej ulicy Nr. 8.

Dziennik Poznański
wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i dni
poświęconych.

Reklama
nadawane Redakcji nie zwraca się i nie są
błąd.

Listy
do Redakcji, Administracji i Ekspedycji winny
być frankowane.

DZIENNIK POZNAŃSKI.

Przedpłata kwartalna
wycena w Poznaniu 7 marek 50 fen., w Warszawie
niemieckim i w Austrii 8 marek 15 fen., w Berli-
nie, Wiedniu, Szwajcarii, Serbii, Ameryce, Danii,
Francji, Anglii i Szwecji 12 marek.

Przedpłata i ogłoszenia
przyjmują się w Ekspedycji. Przedpłata przyjmuje
się w monarach pruskiej oraz w państwach dozwolą
pocztowych niemiecko-austriackich należących
urzędy pocztowe. W innych krajach zaś tylko na-
sze agentury, za których pośrednictwem (zobacz
niżej) można także przysłać ogłoszenia do Ek-
pedycji Dziennika Poznańskiego.

Cena ogłoszeń (inzeratów):
od pierwszego piętnastu dni 15 fen. —
Reklamy od pierwszego piętnastu dni 30 fen. (inclusive
drukarskie).

AJENCYE DZIENNIKA POZNAŃSKIEGO:

W Paryżu *Librairie du Luxembourg*, Rue des Grands Augustins 3; pułkownik *Raczkowski*, Faubourg Poissonnière 33. — OGŁOSZENIA dla „Dziennika Poznańskiego” przyjmują: w Warszawie *Rajchmann i Fendler*, Ulica Senatorska 1. 22. —
W Paryżu pan *Adam*, Rue des Saints-Pères 81. — W Hamburgu, Frankfurtu n. M., Berlinie, Lipsku, Wiedniu i Bazylei *Hausenstein & Vogler*. — W Berlinie *Rudolf Mosse*, Jerusalemstrasse 48. — W Frankfurcie nad Menem *M. J. Daut & Comp.*
W Wrocławiu *M. Daut & Comp.*, *Hausenstein & Vogler* i *Rudolf Mosse*. — W Płaszewie *L. Zboralski*.

POZNAN, 8 października.

Naprawdę oczekujemy ze strony mocarstw, które podpisały traktat berliński, a mianowicie ze strony Austrii jakiegoś kroku w obec tego, do czego dąży Rosya przez swego reprezentanta w Bułgarii, generała Kaulbarsa, a co sprzeciwia się wręcz nie tylko stypulacjom pomienionego traktatu, ale i temu, co z takim przyciskiem wypowiedział w sejmie węgierskim Tisza. Monarchia austriacka — mówił prezes gabinetu węgierskiego — powinna cały swój wpływ zwrócić ku temu, żeby samostany rozwój państw bałkańskich popierać a zarazem przeszkadzać nie ustanowionemu w traktatach protektoratowi lub stałemu wpływowi jakiegos pojedynczego mocarstwa. Na półwyspie bałkańskim według istniejących międzynarodowych traktatów w razie, gdyby Turcja nie zastrzegła sobie wykonania swoich praw, nikt inny wedle słów pana Tiszy nie jest uprawniony ani do jednostronnej zbrojnej interwencji, ani też do ustanowienia swego protektoratu. — Nie jest że zaś celem całego działania agenta rosyjskiego ustanowienie takiego protektoratu? To, do czego Rosya zmierza i coby osiągnęła, gdyby rząd bułgarski wraz z rejencyą wykonał jej życzenia, byłoby nawet czemś więcej niż protektoratem, bo już wyraźnie wykonywaniem panowania nad wewnętrznymi sprawami i nad zagraniczną polityką Bułgarii. — Najświeższa „Nowoje Wremia” pisze, że wulsiwym celem podróży generała Kaulbarsa po Bułgarii i wschodniej Rumelii jest buntowanie garnizonów i urządzanie wojewskich pronunciamentów przeciwko regencyi. Z tem orzeczeniem rosyjskiego organu zgadzają się zupełnie doniesienia, jakie pod dniem 5-go b. m. odbiera „Koeln. Ztg.”. Jen. Kaulbars, pisze powyższy dziennik, nie zadowolnia się tem, że przez agents provocateurs, do jakich zalicza się Iwanow, i przez osobiste swoje występowanie zakłóca spokój, ale otwarcie próbuje buntować i przekupować oficerów bułgarskich. W dniu 5-go b. m. odwiedził znany z telegramu księcia do cara Satochin w Ruszczuku dowodzący tam podpułkownika Filowa i pokazał mu pisany do niego list Kaulbarsa, w którym Kaulbars daje rozkaz Filowowi, ażeby awięzionych w Ruszczuku oficerów natychmiast wypuścić na wolność i nadmieniam, że za niewykonanie tego rozkazu robi Filowa obojętnie odpowiedzialnym. Mimo nalegań ze strony Satochina nie usłuchał rozkazu Filow i natychmiast doniósł o tym wypadku regencyi. Dnia poprzedniego chciał ten sam Satochin zbuntować w Szumli trzech komendantów pułkowych; wszyscy trzej t. j. kapitanowie Dikow, Lukanow i Kozarow odrzucili propozycyą rokowsu, zgodzili się jednakowoż na napisanie listu do Stamboliwa następującej treści:

„Biorąc pod uwagę obecne wypadki i przyszedłszy do przekonania, że prawa narodu i sprawa kraju cierpią w skutek teraźniejszego położenia rzeczy, garnizon, pragnąc odwrócić od ojczyzny nieszczęścia jej groźbę, wyraża życzenie, aby wszyscy uczestnicy przewrotu państwowego z dnia 21 sierpnia byli uwolnieni od odpowiedzialności i aby zwróconą została uwaga na notę jen. Kaulbarsa z dnia 27 września, w celu uniknięcia zerwania stosunków pomiędzy dwoma bratnimi narodami. W razie przeciwnym, garnizon uważa się będzie jako upoważniony do postępowania według własnego uznania.”

Skoro jednakowoż nadeszła odpowiedź, w której minister wojny Nikołajew zagroził natychmiastowem uwięzieniem, wytłumaczyli się wszyscy trzej oficerowie tem, że uważali list jako poufny i przyrzekli bezwzględne posłuszeństwo. Jaki obrót wezmą sprawy w obec tak wyraźnego wyrażenia wszystkich praw ze strony Kaulbarsa — trudno przewidzieć. Jak pisze dalej „Koeln. Ztg.”, ma wysłać rząd bułgarski do mocarstw okólnik, w którym wykaże, w jaki to sposób generał Kaulbars stara się wywoływać powstania. W tej chwili, pisze korespondent „Koeln. Ztg.”, odbieram depeszę z Wracy, która donosi, że wczorajsze przyjęcie Kaulbarsa było bez znaczenia, że zaledwo 30 osób powitało przybywającego i że Kaulbars nie posiada się ze złości na Cankowistów, którzy mu przedstawiali Wracę jako ognisko zwycięstwa przyjaźnego Rosyi. W dniu wczorajszym miał przybyć generał Kaulbars do Plewny. Zdaje się, iż ma zamiar nie wracać do Zofii, ale wyjechać do Petersburga, ażeby zdać sprawę ze swoich czynności. — Rozchodzi się pogłoska w Zofii, że rząd rosyjski nie pochwala wybrków Kaulbarsa i że go odwołą. Do tych wieści nie wiele przywiązywać można wagi, bo do odwołania generała miał rząd rosyjski dojść już czasu a mianowicie po zejściu na zgrupowanie w Zofii w dniu 3 b. m. Tymczasem nietylko tego nie zrobił, ale dał rozkaz swemu agentowi udania się w głąb Bułgarii i buntowania ludności. Rząd rosyjski śledzi liczy na pomyślny rezultat podróży swego agenta — a może dopiero w takim razie, gdyby nie powiodły się jego usiłowania, zdecydował się na jego odwołanie. Jak dotychczas, nie nie słychać o takim kroku a prasa rosyjska z taką odzywa się butą, jak gdyby Rosya rządziła losami Europy. Jeżeli Rosya zawrze przymierze z Niemcami, tak pisze „Nowoje Wremia”, w takim razie zniknie Austria z powierzchni a Francya swoje plany odwetowe może odroczyć na długie lata. Jeżeli zaś Rosya zawrze taki alians z Francją, to wtedy z teraźniejszej, groźnej politycznej potęgi i wielkości Prus i zostających pod ich dowództwem Niemiec nie pozostanie ani śladu. Tak samo los Anglii leży zdaniem „Now. Wremia” w ręku Rosyi.

Z Zofii piszą dalej, że tamtejsze koła dyplomatyczne sądzą, iż odroczenie wyborów do sobrania na ośm dni zmniejszyłoby napięcie między regencyą a Rosją — i bardzo łatwo zapobiegłoby zejściom w Warnie lub Ruszczuku, gdzie Kaulbars będzie właśnie w niedzielę w dzień wyborów. Spodziewają się tam, że rząd zgodziłby się na odroczenie, gdyby Rosya zażądała tego urzędowo i to byłoby może punktem wyjścia do lepszego porozumienia. — O ile prawdziwe są powyższe pogłoski, nie umiemy powiedzieć. Wiemy dotychczas tyle tylko, że rząd bułgarski na dawniejszem stoi stanowisku, usiłując przytem utrzymać porządek i utrzymać armią w kar-

bach posłuszeństwa. Minister wojny Nikołajew zaprosił do siebie niedawno oficerów swego garnizonu i przestrzegał ich, ażeby pamiętali o tem, iż niczem innem nie są, jak tylko żołnierzami i nie miesza się do polityki. Utrzymując, mówił minister, że armia bułgarska jest za młodą, ażeby mogła odznaczać się dyscypliną; otóż niechaj oficerowie dadzą dowód, że tak nie jest, ponieważ nieczem więcej przysłużyć się nie mogą do niepodległości narodowej jak tem, że zjednávają postępowaniem swoim szacunek dla armii.

„Biuro Reutersa” utrzymuje, że podróż lorda Churchilla do Berlina nie ma na celu żadnych spraw dyplomatycznych.

Z Francyi donoszą, że zachwianiem jest stanowisko ministra skarbu, p. Sadi-Carnot. Kossuth skończył szereg swoich listów do posła Helfego, ogłoszonych w „Pesti Naplo”, a odnoszących się do sprawy bułgarskiej. W ostatnim oświadcza, że skoro Austro-Węgry od Niemiec ciągle presyi doznają, powinien sejm węgierski dać do zrozumienia tam gdzie należy, że przenosi honor nad taki sojusz — a na żaden sposób nie powinny Węgry dopuścić sojuszu z Rosją.

* W sprawie kolonizacji pisze „Kölnische Ztg.” co następuje:

„Ze względu na ewentualne osiedlanie się chłopów niemieckich w polsko-pruskich dzielnicach, czasopismo głównego Towarzystwa rolniczego szleswigo-holsztyńskiego tak się wyraża:

„Jeżeli, o czem nie wątpimy, kolonizacya w prowincyi poznańskiej właściwym powierzoną będzie ręką, to niejeden młody zamożny rolnik może tam dojść do dobrego bytu i to przedtę aniżeli obecnie w Zjednoczonych Stanach Ameryki.

„Gdyby w rolniczych kołach prowincyi szleswigo-holsztyńskiej okazała się chęć emigracyi do Poznańskiego, to należałoby wysłać do Poznania komisją z dwóch lub trzech praktycznych osobistości, którzyby przypatrzywszy się bliżej na miejscowe tamtejszym stosunkom, zdała następnie sprawę w Holsztynie i Szleswigu i mogła udzielić informacji mającym chęć emigracyi w Poznańskie.”

* W sprawie aeternatu pisze „Nordd. Allg. Ztg.” co nas epuje:

„Możemy naszym czytelnikom zakomunikować tę pewną wiadomość, że wiadomość podana przez różne dzienniki, jakoby rząd w miejsce wojewskiego septennatu zamierzał postawić inną prawną podstawę dla liczebnej siły wojska, opiera się na dowolnych kombinacjach. W łonie rządu nie było w tym kierunku żadnych rokowań ani narad.”

A więc chwilowo nie ma o aeternacie mowy.

Wydalania.

Z Elbląga donoszą, że tameczny pomocnik handlowy Orgelkowski, którego ojciec wraz z dziećmi otrzymał przed 15 laty naturalizacyą od regencyi kwidzyńskiej, wydalonym został z Prus. Wszelkie reklamacye przeciw banyjennemu dekretoowi nie odniosły pożądanego skutku.

Profesor Röpell w Gdansk.

W Gdańsku istnieje instytucya naukowa, nosząca nazwę Stowarzyszenia historyczno-zachodnio-pruskiego, które stosownie do tejsze nazwy zajmuje się w szczególności dziejami Prus Zachodnich a któremu nauka historyczna niejeden uznania godny nabytek zawdzięcza.

Rozumie się samo przez się, że działalność tego stowarzyszenia, objawiająca się w zbieraniu starożytności i dokumentów, w wydawnictwie pożytecznego i umiejętną ręką redagowanego kwartalnika, w posiedzeniach odbywających się periodycznie z naukowymi odczytami, spotyka się, jak inaczej być nie może, na każdym kroku z przeszłością polską.

Należy przyznać, że dotychczas wszelkie spotkania takie Stowarzyszenia historycznego zachodnio-pruskiego były obiektywne, naukowej natury, starały się nawet, jak tego mieliśmy dowód na sumiennej rozprawie ks. Frydrychowicza o sprawie toruńskiej z roku 1724, postować w imię prawdy historycznej różne mylne pojęcia i przesady, jakie się przez nieznajomość jej pośród niemieckiej społeczności zakorzeniły.

Jak widzimy ze sprawozdania zamieszczonego w „Danziger Zeitung”, jest znany zaszczytnie przez dzieła i studia swe nad historią polską profesor wrocławskiego uniwersytetu Röpell honorowym członkiem pomienionego stowarzyszenia.

Jak widzimy z tegoż samego sprawozdania, miał profesor Röpell na jednym z publicznych posiedzeń tego stowarzyszenia wykład o Polsce w dwóch dzielach, jak sam prelegent objaśnił, szkic raczej do obrazu, jaki Polska przedstawiała między r. 1772 a 93.

Otóż wykład ten zwrócił na siebie mimowolnie uwagę naszą przez sprawozdanie, jakiego się doczekał w odcinku „Danziger Ztg.” z dnia 29 września.

Jestże owo sprawozdanie wierne, jestże dokładne, czyż oddaje z wszelką dokładnością tak faktyczną treść, jak ogólną, dziejowo-polityczną pogląd profesora?

Otóż naturalnie, czego nie wiemy, za co nie możemy, o czem nawet wątpimy, choćby z powodu licznych szczerb, jakie to sprawozdanie wykazuje w podawaniu dat i nazwisk.

Tak np. spotykamy się w tem sprawozdaniu z nazwiskiem niejakiego „Kraszinskiego”, który miał nosić miano „polskiego Aleybiadesa” a zaliczyć się „nad nieposłuszeństwem Polaków dla prawa.”

Tak dalej dowiadujemy się z tego sprawozdania o bezimiennym, politycznej treści rozprawie niejakiego „Pophowa”, tak wreszcie o „młodym Czeruskim”, którzy nie wiadomo już dobrze, na jakim to sejmie miał króla Stanisława Augusta w obelżywy sposób obrazić.

Szczegóły powyższe ze sprawozdania „Danziger Zeitung” przytaczamy umyślnie w tym celu, aby dostarczyć czytelnikom naszym dotkalnego dowodu, jak małą jest rękojmnia wiarygodności jego, jak nie można wierzyć, czy to, co znajdujemy w sprawozdaniu „Danziger Ztg.”, było istotnie wypowiedzianem przez znawcę cokolwiek bądź stosunków i dziejów naszych, jakim jest profesor Röpell.

Nie wiemy też dla tego i nie chcielibyśmy twierdzić, czy owe niedokładności sprawozdania, tak rażące, tak klujące w oczy co do dat i nazwisk, rozciągają się na dziedzinę ogólnych zdań i poglądów, jakie sprawozdanie prelegentowi przypisuje a jakie, gdyby były przezeń istotnie wypowiedziane, wchodziłyby w niezgodę niemniej z naukową obiektywnością, jak z historyczną rzetelnością.

Tak np. znajdujemy na samem czele sprawozdania przypisywane prelegentowi twierdzenie, „jakoby przyjęta z takim zapałem przez całą uczyliwizowaną Europę ustawa z 3 maja, po której się spodziewano trwałego odrodzenia Polski, upadła nie dla tego, że Katarzyna II zbrojnie przeciw niej wystąpiła, ale dla tego, że od samego początku większość szlachty polskiej zachowała się względem niej obojętnie a silne stronnictwo nawet wręcz nieprzyjaźnie.”

Czy dokładnem dalej jest sprawozdanie „Danziger Zeitung” przypisyując profesorowi Röpellowi twierdzenie „jakoby nawet katastrofa pierwszego podziału nie była jeszcze narodu zbudziła z jego dotychczasowej drzemki?” Zdaje nam się doprawdy, że nie, ponieważ następnie spotykamy się w niem ze wzmianką o całym szeregu objawów dowodzących, iż stan tej drzemki został przemiany, że powstała komisya edukacyjna, że się wzięło wale nie bezskutecznie do reorganizacyi wojska, że zakwitła narodowa literatura, że całą narodową społeczność polską ogarnął duch reform i prąd humanitarny, który znalazł tak wymowny wyraz na sejmie czteroletnim i w ustawie 3 maja.

Kończy się zaś sprawozdanie gdańskiej gazety z Röpellowego wykładu następnym ustępem:

„Opozycja (przeciw Stanisławowi Augustowi), z Czartoryskimi na czele, starała się tymczasem ze swej strony o przymierze z Prusami, a gdy Katarzyna, aby zapobiedz przyściu do skutku tego przymierza, propozycyą swą aliansu z Polską cofnęła, ustąpił król, przeszedł na stronę opozycji i usiłował zbliżyć się do Prus (suchte Anschluss an Preussen.) Ponieważ jednakże Polacy ceny przymierza, to jest ustąpienia Gdańska, zapłacić nie chcieli, oziębły się stosunki między obu państwami. Prócz tego nie mogły Prusy, opuszczone od państw morskich, uwikłane w wojnę na zachodzie równocześnie zaczepiać Rosyą a tak to przyszło, aby Rosya nie sama Polskę w kieszeń wzięła, do drugiego podziału.”

Takie to poglądy i zdania zapisuje sprawozdawca gdańskiej gazety na karb profesora Röpella w sprawie upadku ustawy z dnia 3 maja i drugiego podziału Polski.

Wierzyć sprawozdawcy? Nie, ale coby według nas nie zawadziło, to aby profesor Röpell, znakomity uczony i profesor uniwersytecki, wystąpił sam z zastrzeżeniem przeciw traktowaniu swego publicznego wykładu w sposób, któryby w razie prawdziwości przedstawiał dziwnie nieco historyczną prawdę i obiektywność prelegenta.

Kto mówi na podstawie powszechnie znanych faktów o upadku konstytucyi 3 maja, nie może przemilczeć roli, jaką w nim odegrały Prusy.

Kto zna historią, nie może mówić „o poszukiwaniu ze strony Polski zbliżenia się do Prus”, ale powinien wiedzieć o kategorycznym, na dniu 29 marca 1790 zawartym między Prusami a Polską traktacie aliansowym, który pierwszym nakładał najwyraźniejszy obowiązek bronięcia drugiego, w razie zaczepki ze strony Rosyi.

Kto zna historią, wie dalej, że cena przymierza z dnia 29 marca 1790 nie było wcale ustąpienie Gdańska Prusom; kto zna historią, wie, że gdy tak zwany casus foederis nadszedł, Prusy zawezwane przez Polskę odmówiły jej w roku 1792 pomocy przeciw inwazyi rosyjskiej i pozostawiły ją samą na widowni walki.

Kto zna historią wie wreszcie, że Prusy nie z niechęcią, nie z powodu uwikłania się w wojnę z zachodnią, którą właśnie mając oczy zwrócone w stronę przeciwną, nader miętko prowadził, ale w chęci uczestniczenia w rozbiore Polski, wczorajszego swego sprzymierzeńca opuścić, i że z ich inicjatywy wyszła pod dniem 25 października 1792 słynna nota Fryderyka Wilhelma II z zamku Merl pod Luksemburgiem, domagająca się pewnego podziału Polski jako obiektu indemnizacyi pruskiej za kosztą wojny francuskiej.

Kto mówi o upadku konstytucyi 3 maja, kto mówi o drugim podziale Polski, nie może w imię prawdy dziejowej wszystkich tych, aż nazbyt dobrze znanych faktów ani przemilczeć, ani ich też w bawelne obwiązać.

Dla tego też trudno nam przypuścić, aby znakomity uczony i dziejznawca był się z tym tyle smutnym epizodem naszej przeszłości obszedł tak, jak to sprawozdanie gdańskiej gazety powiada.

Rzecz naturalnie zacnego profesora wystąpić z zastrzeżeniem przeciw przekrzywaniu treści i poglądów swego wykładu.

Co się zaś tyczy „bawelnianej” eksplikacyi zachowania się Prus w tej sprawie przez gdańskiego reportera, pozwalamy sobie jako odpowiedź na nią przytoczyć dosłownie, co w tym przedmiocie mówi znakomity

znawca owęj epoki, zmarły przed niedawnym czasem austriacki historyk Vivenot w dziełku Zur Genesis der Zweiten Theilung Polens:

„Trzeci podział nieszczęsnego kraju według postanowień styczniowego traktatu z roku 1795 między Austrią a Rosją, był wprost naturalnem następstwem prusko-rosyjskich stypulacyi z miesiąca stycznia r. 1793, które wytworzyły w Polsce stan niemożliwy do utrzymania.

„Dla tego trzeba wyznać prawdę, że ostatecznie los Polski nie rozstrzygnął się dopiero w trzecim podziale, ale już w drugim, zainicjowanym przez notę z Merl i rozwijające się z nią wypadki...

„W latach 1792 i 1793 zostało europejskie prawo publiczne ostatecznie złamane; sprawiedliwość uciekła z europejskich gabinetów; polityczna moralność zdrugotana leżała w obliczu całej Europy.

„Aby zapłacić sobie kosztą wojny francuskiej, rzuciły się wielkie mocarstwa na bezbronne, szarpane wewnętrznymi niesnaskami, rozdarte przez stronnictwa pokojowej natury państwo.

„Pomysł podobny był polityczną monstrualnością... „Sine justitia, quid sunt civitates, nisi magna societas latronum!”

„Starodawny, wielki, kwitający niegdyś, wysoko uzdolniony naród, został drogą gwałtu wykreślony z dziejów Europy, z historyi powszechnej, w której niegdyś pełen chwały brał udział!

„Lepsza część tego narodu chciała się podnieść z niemocy i upadku, stworzyć sobie trwałe instytucye, odzyskać swobodę i niezależność.

„Dążenie takie zdawało się zbrodnią t. m., którzy wnieśli plany własnego powiększenia na ruinie tego państwa, spowodowanej moralnym upadkiem polskiej szlachty. Dla tego to musiała Polska wyjść na obiekt indemnizacyi dla obcych kosztów! Dla tego to musiała Polska pójść na zgubę!

„Głodniejszej potępienia od polityki ówczesnych wielkich mocarstw trudno sobie pomyśleć. Wbijające przeciw Francyi mocarstwa straciły prawo żalenia się później na własne krzywdy, doznane później ze strony Francyi. Czemże jest polityka gwałtu konwencyi, dyktatoratu i genialnego wodza Francyi w porównaniu z tym czynem? Czyż ta polityka nie wystąpiła przeciw potężnym, święte prawo niezależności narodu francuskiego zagrażającym koalicyom w sposób zwycięzki? Czyż gwałtowna polityka Napoleona I od początku do końca nie znajduje swego najzupełniejszego uniewinnienia w drugim podziale Polski?

„Po tak cynicznym przykładzie nie było już w Europie publicznego prawa, nie było podstawy prawnej. Panowała przemoc i nie miarkująca się samowola. Prawo pięści stało się ewangelią europejskiej dyplomacyi i polityki.”

Otóż sąd moralnego oburzenia, ale i znajomości rzeczy, która tylko oburzeniem natchnąć mogła.

Przymierze austriacko-niemieckie.

Piszą nam z Wiednia:

? Prawda wynikająca z odpowiedzi p. Tiszy i zkładinąd potwierdzona, że przymierze austro-niemieckie nie rozciąga się wcale na sprawy wschodnie — usuwają dwa pytania; jakie są pozytywne warunki tego przymierza? jaką to przymierze ma wartość dla monarchii austro-węgierskiej?

Wykluczenie spraw wschodnich z przymierza prowadzi samo przez się do wniosku zasadniczego, że nie może ono obejmować przyszłości, widoków i planów, żadnych spraw ubocznych, nie może się rozciągać w sferę, gdzie idzie o prestige Austrii; lecz musi być ograniczonem na rzeczy konkretne, dane.

Przymierze to zatem obejmuje wzajemną gwarancyą wzajemnych, obecnych posiadłości. Zagrożenie tych posiadłości obowiązywałoby do wzajemnej pomocy; rozumie się zagrożenie bezpośrednie, nie uboczne. Więc naprzykład Niemcom gwarantuje Austria Alzacyą i Lotaryngią, Niemcy gwarantują Austrii Galicyą, Tryjest... Już pod względem Bośni i Hercegowiny zachodzi inny stosunek. Kraje te zajmują Austrią z mandatu Europy, lecz nie są one dotąd jej prawną własnością. Dla tego też i te kraje w ramy obowiązków wynikających z przymierza nie wchodzi.

Niemcy są obowiązane jedynie bronić mandatu i powagi Europy, lecz o tyle tylko, o ile sama Europa bronić ich zechce. Nie są obowiązane ekspozować się dla Europy. Bośnia i Hercegowina to nie wyłączają austriacki, ale europejski interes, jako zaś europejski jest interes ten wspólny — lecz nie dla Niemiec i Austrii jedynie, ale dla całej Europy. Przeciwnie np. Galicya, Tryjest uznane są jako interes wspólny, solidarny dla obu tych państw.

Takie przymierze ma dla Austrii wielką wartość, tego przeczoć nie można. W danych wypadkach nie daje jej wprost pomocy, ale jej daje asekuracyą. Weźmy przykład. Gdyby Austrią kiedy — (obecnie wcale się na to nie zanosi) — z powodu spraw wschodnich musiała prowadzić wojnę, to plac boju byłby niewątpliwie nie jeden, byłby on i na wschodzie i na północy. Otóż gdyby wtedy przymierze austro-niemieckie, obecnie obowiązujące, dalej w pełnej mocy istniało — to byłaby Austrią zabezpieczoną od strony północy przynajmniej o tyle, że nawet w razie przegranej nie potrzebowałaby się obawiać np. o posiadanie Galicyi. W chwili zagrożenia tej posiadłości musiałaby Niemcy wystąpić z czynną pomocą — do czego na wschodzie w żadnym razie obowiązane nie są. Przymierze takie nie jest przeto wyłącznie dla Niemiec korzystnem, pozwala ono i Austrii na większą swobodę i śmiałość ruchów. Nie jest ono wszakże owem panaceum, za jakie przez wiele lat było uważanem. Przeciw takiemu przecenieniu przymierza tego już nieraz występowałem.

za lata 1830-31, 1848, więźniowi moabickiemu, posłowi, który bronił spraw naszych. Wdzięczni rodacy. 4) Ulanowi z 2-go pułku ułanów kaliszkie. Towarzysze broni. 5) Kilkolietniemu posłowi, który protestował przeciw wcieleniu nas Polaków do rzeszy niemieckiej na sejmach berlińskich. Wdzięczni Polacy. Cześć szanownemu weteranowi-patriocie!

— * **Dieteraucha** probstowa w Inowrocławiu p. Świ-
dziański mianowany został przez rejencję bydgoską taksa-
torem powiatowym.

— * **W Kępnie** panuje dyfterya.

— * **Linia kolei żelaznej** z Ostrowa do Krotoszyna,
którą budowa ma się niebawem rozpocząć, objędzana będzie
przez rządowych komisarzy w dniu 15 m. Interesenci z Ostro-
wa i wsi okolicznych mają się zgłosić do komisji kolejowej w
tym samym dniu i to w mieście Ostrowie w ratuszu, a we
wszach w lokalach szkolnych.

— * **Z okazji** 50letniego jubileuszu gimnazjum krotos-
zyskiego otrzymał tamtejszy dyrektor Leuchtenberger i pro-
fesor Eggerling orderzy orla czerwonego 4 klasy, a wyższy nau-
czyciel dr. Günther tytuł profesora.

— * **Ślub.** W Koronowie w tamtejszym kościele poboż-
stwowym został w dniu 5 b. m. związek małżeński pomiędzy
dr. Paneckim z Tezawa a panią doktorową Franci-
szką Preys.

— * **Dyrektorem** seminarium nauczycielskiego w Tu-
choli mianowany został powiatowy inspektor szkolny dr. Ernst
z Biren w Westalii.

— * **Z Grudziądza** piszą do „Gaz. Tor.“ Wyrok za-
sadniczy najwyższego sądu administracyjnego. W etacie po-
wiatu grudziądzkiego wyznaczono na rok 1886/87 na wsparcie i
renumerację akuserek okręgowych 450 marek. Prezes rejencji p.
Massenbach w Kwidzynie uznał sumę tę za niedostateczną i
rozporządził, ponieważ wydział powiatowy odmówił zwiększenia,
na mocy § 180 ordynacji powiatowej, że fundusz ten do wyso-
kości 1000 marek podwyższyć i w etacie powiatowym umieścić
należy. Powiat grudziądzki pozwał p. prezesa o zniesienie roz-
porządzenia. Mandataryusz powoda, radca sprawiedliwości Lesse
w Berlinie wykazał w terminie do ustnej rozprawy, że do przy-
musowego umieszczenia w etacie takiej pozycyi nie ma naj-
mniejszej podstawy. Przewidziano w statutach uregulowanie in-
strukcyi akuserek, skutkiem czego nie można żądać na mocy
§ 3 ustawy z dnia 28 maja 1875 zapomóg od tych okręgów.
Prócz tego nie może znaleźć § 180 ordynacji powiatowej ża-
dnego zastosowania do zobowiązań, których wysokość jedynie
decyzyi jest postawiona, a w tym względzie może być tylko
decyzya odpowiedniego samorządu okręgowego obowiązująca. Sąd
najwyższy administracyjny zawyrokował na korzyść wydziału
krajowego zniesienie rozporządzenia prezesa rejencji.

— * **Lidzbark** ma 3564 mieszkańców, z tych 1609 kato-
lików, 1124 protestantów, wyznania grecko-katolickiego 1, ży-
dów 489. Domów ma L. 265.

— * **Chojnice** mają 10,055 mieszkańców, z tych 5014
mężczyzn i 5041 kobiet; W a i o z 3626 mieszkańców, z tych
3280 mężczyzn i 3346 kobiet. Powiat ma l o r s k i liczy w
3 miastach, w 147 gminach wiejskich 59,821 mieszkańców. Z
miast ma Malbork 10,136 mieszkańców.

— * **Obszar posiadłości angielskiej** rośnie z ka-
żdym prawie rokiem, ale zwiększa się za to granice Anglii.
Tysiące stóp angielskiej ziemi ziskają powoli podwodą pod
wpływem burzy, ulwy, prądu rzek przy ujęciu do morza, oraz
przyplwui i odpływu fal morskich. Przed czterema laty towa-
rzystwo „British Association“ (komisyi geologów i inżynierów,
polecilo zbadać dokładnie powody zmniejszania się wyspy i
obmyślenia sposobu jakby najlepiej złemu zaradzić. Sprawozda-
nie komisji brzmiało wcale niepokojąco. Pod Beachy Head,
tam, gdzie przed 50 laty wznosił się dom mieszkalny, dzisiaj
zwir drobny służy za igrzyskę bałwanom; 100 metrów ziemi
znikło tam z powierzchni. Skąły nad brzegiem morza w okolicy
Dorsethville zsuwają się coraz bardziej i w falach giną; za in-
nych miejscach znowu cofanie się lądu pobrażenie spowodowa-
ne przez upust z latami widocznym się staje. Niezaradność mie-
szkańców i zastosowanie środków niewłaściwych pogarsza jeszcze
sytuację. Jak wiadomo, wymieliny i skały wapienne służą im
za grunt do zakładania ulic i budowania domów. Zabezpiecze-
nie wybrzeża łobami okazało się nie tylko bezskuteczne, ale
nawet szkodliwym, ponieważ piętrzenie się wymieliny, które
morze wyrzucało i tym sposobem fałom własnym wielką kłado-
zapora, powstrzymano a niekiedy nawet uniemożliwiono. Nie le-
pszy odniosło skutek zakładanie żelaznych w morze wysuniętych
tam portowych pod Falkenstone i Dover; wymieliny, które
przed tem rozdzielały się mniej więcej równo po brzegu, po-
częły się grupić i pozabawiały tym sposobem skały wapienne
ważnej bardzo podstawy. Ponieważ więc wszystkie środki oka-
zały się w końcu daremnymi, przeto obecnie zaprzęta umysły
projekt obmurowania brzegów, dla powstrzymania zagrażającego
coraz bardziej zalewu.

— * **Kalendarz.** Jutro w sobotę dnia 9 października
Dyonizyego.

Wschód słońca o godzinie 6 minut 15, zachód o godzinie
5 minut 19.

Dnia 9 października 1310 roku bitwa z Krzyżakami pod
Koronowem.

WIADOMOŚCI LITERACKIE I ARTYSTYCZNE.

— **Szczutka** wyszedł z druku numer 40 i zawiera:
Nil novi sub Jove! — Strachajło. — Gogo. — Feleton: Flegma-
tyczna sprawiedliwość. — Imoi pan Onufry. — Podsiuchanie. —
Kozmowa gogatek. — Abecedo sytuacyjne. — Korespondencye
Redakcyi. — Sumienna odpowiedź. — Dodatek: Łamigłówna. —
Rozwiązanie. — Ogłoszenia.

LOTERYA.

Berlin, 6 października.

Przy dalszym popołudniowym ciągnięciu I klasy 175 król.
pruskiej loteryi klasowej padły następujące wygrane:
(Numery, przy których nie jest podana w nawiasie wy-
grana, wygrywają 60 marek.)

5 268 78 393 611 731 912 59. 1091 335 424 74 531 719
72 [150] 893 915 43 [100]. 2143 364 76 402 511 28 67 84 648
732 [150] 803 46 80. 3106 90 398 39 338 527 719 49 [100] 820
931 65 72. 4113 62 80 98 289 308 68 401 730. 5010 62 253
451 633 740 814 25 990. 6041 44 59 376 [100] 89 469 597 635
729 79 927. 7032 65 259 464 510 92 611 941 93. 8016 46 122
[100] 74 96 263 328 405 604 52 748 948 80 87. 9138 [100] 788
860 99.

10275 92 376 550 [150] 62 603 64 93 739 [150]. 11002 52
195 590 604 701 987. 12012 20 83 162 209 10 90 347 497 538
625 763. 13007 116 71 269 367 81 567 88 674 737 935 94.
14016 176 79 272 305 44 421 757 907. 15036 140 45 96 449
[100] 525 844. 16027 45 98 141 70 80 355 500 65 70 712 800
34 933 [100]. 17042 50 59 127 203 60 818 57 71 461 614 950
[200]. 18073 89 100 202 381 39 456 66 543 [200] 753 886 992.
19112 261 [100] 613 [100] 709 911 [100] 58.

20046 105 [100] 495 552 630 49 704. 21510 733 833 61 96
909 60. 22068 327 542 92 820 76. 28040 98 291 304 81 507 51
84 644 823 64 97 922 53. 24045 86 170 377 408 [150] 18 543
648 708 941 68 80. 25049 375 453 93 549 [100] 80 712 1500
20 802 28. 26008 21 134 285 546 526 29 62 80 618 19 28 772
84 813 80 933. 27095 188 575 706 800 66 87. 28003 45 262 66
[150] 79 [100] 417 63 70 618 99 [100] 839. 29029 59 241 62 79
329 62 406 51 [100] 559 88 719 67 889.

30054 182 249 53 557 746 963 [200] 72 [100]. 31319 94
646 555 653 78 882 [200] 991. 32026 147 205 61 68 89 814 67
424 54 77 594 676 845. 33056 198 239 46 496 65 215 80 43
34173 904 627 85 759 873 940. 35002 50 146 53 712 20 413
614 63 918 [100]. 36055 210 374 88 463 813 72. 37049 167 204
88 391 94 599 [100] 636 79 781 88 876 98 954. 38019 119
[100] 340 62 641 673 764 857 65. 39190 201 79 371 78 90 94
565 681.

40022 139 324 428 43 49 [200] 54 [200] 68 548 605 15 45
852 963. 41021 40 139 94 209 321 [200] 24 46 404 36 728 925
[200] 84 95. 42007 74 259 357 517 37 48 [200] 624 51 902.
43009 47 60 [150] 91 [100] 92 140 77 273 77 83 382 420 650
907. 44013 70 150 78 88 93 310 441 81 716 822. 45051 64 289
312 557 610 852 906 28 81. 46055 91 178 97 330 44 69 97
415 38 54 564 645 766 888 [100] 948 [100]. 47129 80 281 371
504 623 37 742 970 85. 48052 90 127 94 271 441 63 581 635
929. 49263 419 522 93 666 782 838.
50477 727 912 94. 51121 421 47 34 [100] 514 94 657 65
75 969. 52094 [100] 156 240 413 39 554 627 62 78 97 [150]
729 68 951. 55125 249 336 79 99 458 65 552 68 649 724 910.
54121 614 866 963 77. 55106 59 86 201 14 22 358 [100] 47 449
581 610 38 46 819 57. 56049 164 219 79 387 98 473 88 549 52
68 94 655 832 51 62 [100]. 57021 88 178 238 362 78 405 49
679 876 97 916 [100]. 5817 19 108 294 309 91 437 616 23 45.
59057 83 350 547 67 75 682 825 61 933.
60349 51 403 97 640 55 799 834. 61028 [200] 58 97 150
345 460 88 [100] 94 529 79 822 919. 61006 186 207 232 322
55 545 621 80 [150] 735 950 62. 63024 262 [100] 431 530 53 73

647 [100] 72 803 28 55. 64042 65 126 253 412 33 49 516 604
37 720 26 58 69 815 24 [200] 30 920. 65024 189 [100] 223 60
464 71 98 558 72 627 758. 66271 401 34 59 688 703 886 993.
67000 7 31 216 20 35 347 439 560 96 646 64 739 55 97 864 75
921 61 65 80. 68180 314 531 [100] 793 911 [100] 89. 69007
138 46 394 409 33 517 637 42 874 991 [100].

70022 40 346 58 475 580 651 52. 71153 209 20 590 604
45 79 771 838 54 72 950 56 67. 72029 88 207 29 82 85 [100]
350 501 647 63 737. 73013 215 18 813 14 671 768 893 966 94
[100]. 74043 53 56 327 33 36 [100] 74 81 83 538 90 709 65
806 75 912 43 65 73. 75191 229 46 553 627 28 745 827 927.
76052 83 96 187 89 [100] 380 848 991. 77049 185 211 61 64 66
383 634 859 98 902 [100] 14. 78014 36 83 113 843 97 687 923
52. 79092 [100] 101 5 65 211 803 412 55 539 654 57 98 711
852 949.

80011 149 87 402 6 74 815. 81096 236 79 88 424 526 639.
82018 265 367 406 503 601 711 827 956. 83104 279 393 457
529 63 765 869 914. 84070 146 [100] 47 92 409 66 80 [200]
514 74 603 39 761 86 922. 85047 63 186 97 240 417 66 80 663
896 900 1 48. 86141 467 909. 87063 93 [100] 138 410 93
536 750 99 808 83 983. 88003 157 62 66 334 70 458 521.
89164 606.

90123 276 583 [100] 613 71 75 794. 91086 318 98 82
405 505 [500] 70 705 801 43 83. 92139 63 73 93 418 526 30
613 23 [150] 40 708 22 48 88 515. 93126 208 41 348 614 61
304. 94108 301 [100] 401 45 500 [200] 13 97 762 69 826 58.
95001 54 134 49 277 768 916. 96015 136 237 347 406 639 839
77. 97347 66 514 76 707 85 890 958. 98183 265 77 340 64 84
585 724 83. 99066 122 74 213 43 44 [100] 333 420 83 559 636
41 58 721 55 60 891 923 65.

100034 182 72 94 447 51 665 624 88 879. 101021 149 65
207 309 84 428 568 70 [100] 86 [150] 638 52 753 802 76 [300]
94 904 22 29 102168 49 96 43 532 50 632 32 34 769. 103031
102 451 57 500 24 715 [150] 26 811 982. 104092 200 84 337 55
91 508 46 74 92 752 887 925. 105011 90 118 267 341 74 473
514 76 92 643. 106046 100 48 59 509 57 78 634 [300] 96 71
752 945 58 72. 107033 62 115 49 50 267 349 604 808 903 24
74. 108007 106 41 99 562 678 789 982. 109074 113 19 64 298
334 72 [100] 586 618 21 [100] 44 93 730 884 936.

110046 64 110 228 29 72 360 434 70 583 627 701 11. 111008
50 273 405 73 683 70 40 65 862 985. 112161 397 426 602
[200] 473 827. 113019 24 119 48 75 283 436 64 506 64 691 848
86 97 903. 114057 67 141 257 [100] 80 81 830 70 473 94 616
750 86 819 961. 115032 48 126 77 228 354 441 523 65 637
[150] 723 882. 116176 [100] 260 67 334 94 444 58 570 75 612
83 984 86. 117057 208 509 53 898. 118034 69 259 [300] 564
99 815 [150] 37 885 92 48. 119002 19 128 272 310 12 15 38 62
515 600 99 880 93 89.

120000 214 649 62 721 [150]. 121120 66 209 56 442 549
689 754 827 989. 122070 392 8 16 433 521 83 944. 123020 100
562 800 906 28. 124001 2 72 404 5 562 608 826. 125103 22
221 59 80 387 432 67 507 40 647 760. 126076 31 53 348 56
424 51 715 898. 127021 161 314 [100] 32 56 75 90 573 638 719
96 904 16 65. 128007 187 379 467 80 518 845 932 46. 129016
31 118 71 241 342 63 425 543 676 713 84 830 37 903 26
54 [100].

130108 48 267 77 468 70 514 77 600 51 707 42 888 [100]
253. 131078 424 91 539 670 73 710 802 905. 132000 164 75 97
276 376 596 615 88 771 809 91 969 82. 133069 174 [100] 257
65 352 400 1 83 517 640. 134072 73 132 356 545 85 632 [500]
918 85. 135142 202 30 327 [100] 419 639 33 72 764 891 996.
136093 119 34 58 208 [100] 87 430 620 702 [1500] 45 [100] 936.
137030 47 96 219 54 92 482 540 45 616 84 [100] 747 62 936
138093 110 267 328 425 566 633 857 917. 139074 139 415 523
604 67 701 84.

140019 74 273 84 99 332 434 94 [100] 542 760 892. 141062
67 217 85 338 446 56 597 755 75 809. 142052 91 112 262 91
565 601 718 942. 143060 220 [150] 31 387 873. 144080 218 556
953 56 85. 145824 57 619 43 725 823 999. 146094 222 373 418
531 742 905 17 82. 147000 102 212 21 320 576 609 22 53 932
34 82 [100]. 148002 556 679 82 727 866 902 70. 149088 208 11
316 441 81 829 60 87 906.

150009 78 88 112 239 426 533 34 61 86 622 791 902 34.
151025 355 [100] 605 785 944 [100] 75 78. 152117 212 47 325
33 595. 153067 284 362 412 506 638 966. 154176 356 455 607
709 812. 155009 128 60 421 98 510 39 53 67 80 84 801 47.
156005 [100] 49 71 105 59 365 70 409 34 74 602 39 [100] 995.
157038 [100] 46 62 166 236 339 571 611 772 872 939 95. 158069
113 210 440 513 610 740 833. 159007 35 37 250 433 42 80 552
670 739 902 33.

160083 254 379 504 6 [100] 13 [100] 51 88 618 [100] 25 26
754 908. 161025 54 [150] 135 59 224 416 51 546 671 926 94.
162183 268 368 505 77 767 [100] 807 930 55 [200] 57 163179
385 638 72 32 811. 164015 50 107 313 18 465 67 88 678 720
885 978. 165028 85 144 56 61 99 332 412 56 87 524 677 764
[100] 895 960. 166112 585 624 43 46 754 78 809 952. 167072
89 402 7 509 56 636 885 902 6 43 85. 168155 471 531 86
746 [100] 923 54 70. 169027 45 49 104 261 72 585 92 701
800 14.

170207 87 502 771. 71012 135 75 239 43 74 489 90 95 669
709 815 36 924 54. 172128 236 348 78 403 43 804 914 74.
173055 73 90 129 74 262 85 321 647 54 816 19 [100] 78. 174009
21 251 304 6 [100] 11 597 820 31 917. 175007 130 76 300 57
97 450 615 94 807 24 94 922 33 66. 176005 [100] 394 449 60
570 845 100. 177024 137 [100] 72 361 62 458 521 659 736 57
890 [100]. 178033 56 76 321 635 47 721 83 932. 179113 66
427 30 [150] 603 59 640 78 730 90 92 852 931 44 [100] 66
[100] 93.

180123 52 [100] 201 65 450 613 817 52 933 40 48. 181189
267 393 441 43 62 508 72 732 [100] 826. 182041 42 124 341
418 519 647 709 20 39 73 923 58. 183013 152 293 345 85 [100]
91 98 448 601 [200] 733 51 958. 184009 41 43 78 214 36 322
27 463 569 624 [100]. 185214 307 41 43 65 [100] 425 33 57 539
651 66 61 81 892 943 81 91. 186403 530 688 727 31 855 946
83. 187032 108 16 277 696 865 [100] 976 [1500]. 188016 52
167 280 497 650 924 [100] 75. 189048 [100] 69 73 281 304 86
410 38 875 933 77 90.

PRZYBYLI DO POZNANIA

dnia 7 października.

KAMIENSKI HOTEL BERLINSKI. Ks. Hejmanowski z
Antonina. Ks. Kopeć z Pawłowic. Pani Wiśniewska z
siostrą z Kobylina. Pani Bulczyńska z siostrą z Nietrza-
nowa. Niegolewski z bratem z Niegolewa. Zboralski z
Pleszewa. Hedinger z Inowrocławia.

Zapiski meteorologiczne.

Dnia 7 października 1886 r., o 8 godzinie rano.

Stacje.	Baro- metr.	Wiatr.	Stan powietrza.	Tem- peratura.
Mulaghmore . . .	756	W.	1 zachmur.	11
Aberdeen . . .	755	Pid.	1 mgla	12
Chrystiansund . . .	764		cicho bez chmur	7
Kopenhaga . . .	767	W.Pid.W.	4 bez chmur	10
Sztockholm . . .	767		cicho mgla	2
Haparanda . . .	767		cicho pogodnie	5
Petersburg . . .	758	—	—	—
Moskwa . . .	758	Pin.Pin.Z.	1 pochmurno	1
Kork, Queenst. . .	754	W.Pid.W.	2 zachmur.	14
Brest . . .	754	Pid.Pid.W.	4 zachmur.	14
Helder . . .	761	Pid.W.	1 zachmur.	14
Sylt . . .	763	Pid.W.	2 zachmur.	10
Hamburg . . .	763	W.	3 zachmur.	8
Swinemünde ¹⁾ . . .	766	Pid.W.	5 pogodnie	8
Neufahrwasse . . .	767	Pid.W.	2 pochmurno	10
Klaipeda . . .	769	Pin.W.	2 zachmur.	10
Paryż . . .	759	Pid.	2 zachmur.	13
Monaster . . .	761	Pin.Z.	1 zachmur.	13
Karlsruhe . . .	760	Pin.W.	2 zachmur.	13
Wiesbaden ²⁾ . . .	765		cicho mgla	13
Monachium . . .	768		cicho zachmur.	1
Kamienica ³⁾ . . .	762	Pin.Pin.W.	1 pochmurno	1
Berlin ⁴⁾ . . .	764	W.	2 pochmurno	1
Wiedeń . . .	761		cicho zachmur.	1
Wroclaw . . .	764	W.Pid.W.	3 pochmurno	1
Isle d'Aix . . .	759	Pid.Z.	4 deszcz	1
Nizza . . .	761	Pid.W.	1 zachmur.	1
Tryjest . . .	762	W.	1 bez chmur	2

Największy skład i najtańsze źródło płaszczy damskich Bracia Jacoby, St. Rynek 87.

Nowy kurs nauk

w mojej wyższej szkole żeńskiej rozpocznie się dnia 14-go października.
Egzamin nowo zgłaszających się uczennic dnia 18-go października o godzinie 3-jej.

Anastazyja Warnka,

Poznań, ulica św. Marcina Nr. 1.

Szkola handlowa miejska (pensjonat) w Marktbreit n/ Menem. **Zaświadczenia absolutoryjne upoważniające do jednorocznego służby wojskowej.** Dobre pielęgnowanie i ścisły dozór w pensjonacie niżej podpisanego. Prospekty i plany nauk bezpłatnie. (5632)
J. Damm, dyrekcyja szkoły handlowej miejskiej.

Książki szkolne,

używane w tutejszych zakładach, w trwałych oprawach jako też

zeszyty

materyały piśmienne

wszelkiego rodzaju poleca

A. CYBULSKI,

księgarnia, skład i wypożyczalnia nut, handel papieru i materyałów piśmiennych.
św. Marcin Nr. 10 (róg Piekar)

Szanownej Publiczności donosimy uprzejmie, żeśmy obok głównego handlu naszego przy ul. Szerokiej, narożnik Wielkich Garbar, otworzyli

filia

naprzeciw głównej poczty, przy ulicy Fryderykowskiej, narożnik placu Sapieżyńskiego.

Jak w głównym tak i w drugim handlu pozostaniemy wierni naszym zasadom i starać się będziemy o jak najlepsze gatunki towarów i o najsumienniejszą usługę, to też prosimy o łaskawe poparcie naszego nowego przedsięwzięcia.

Z szacunkiem

F. G. Fraas'a następcy

handel drogerji, farb i perfumów
en gros i en détail.

Powróciłam z konserwatorium drezdeńskiego i udzielam

lekcyi śpiewu

metodą włoską.

Henryka Jankowska.

Blizszych wiadomości udziela W-ne PP. Danysz.

VÉRITABLE BÉNÉDICTINE

PRAWDZIWY LIKIER BÉNÉDICTINE OPACTWA

FÉCAMP we FRANCYI

wytwornego smaku, wzmacniający, pomagający trawieniu i obudzający apetyt.

Jeden z najlepszych likierów.

Wymagać, aby etykieta kwadratowa znajdowała się na spodzie butelki z własnoręcznym podpisem dyrygującego.

Skład gł. w Fécamp we Francji.

Agencja gł. w Paryżu, Boulevard Haussmann 76. „Prawdziwy likier Bénédictine dostać można tylko w magazynach

„następujących domów, które się zobowiązały nie sprzedawać „fałszywstw i naśladownictw tego wybornego likieru Bénédictine:“ w Poznaniu u pp. **Jakóba Appa, A. Cichowicza, W. F. Meyera & Co. A. Pfitznera, S. Samtera jr., J. P. Beelega & Co., W. Beckera, Emila Brummego, E. Feckerta jr., T. Lubińskiego Grand Hôtel de France, J. N. Leitgebra, Nowakowskiego, S. Sobieskiego, H. Wolkowitza, plac Wilhelmowski 14; w Toruniu: u pana Mazurkiewicza w Ryńku, w Boku u p. M. Siuchnińskiego.** (12)

Dystylarnia Opactwa Fécamp we Francji wyrabia także

ALKOHOL MIĘTOWY I PŁYN Z ROŚLINY MIODOWNIKIEM ZWANÉJ

Melisse des Bénédictins) wytwory higieniczne, wyborne na słabe żołądki i wyższe od wszelkich napojów tego rodzaju dotąd wyrabianych i zalecane przez lekarzy francuzkich i innych.

Patenta na wynalazki

w Europie i Ameryce

wyrabia i sprzedaje

Gerard Waclaw Nawrocki

(Warszawianin), inżynier i adwokat patentów.

Właściciel firmy:

J. Brandt & G. W. v. Nawrocki

W BERLINIE,

Friedrichstrasse Nr. 78 (dom „Germania“)

róg Französische Strasse.

Pierwsze biuro patentów od r. 1873 egzystuje.

Dostarcza różne maszyny parowe, rolnicze i elektryczne. Dziękując serdecznie Szanownej Publiczności miasta **Środy i okolicy** za tak wszechstronne zaufanie, pozwalam sobie donieść uprzejmie, iż

handel mój lokciowy

bogato zaopatrzylem w materyje zimowe jako to: sukna, korthy, flanele i wszelką lokciowiznę i polecam takowe po cenach jak najumiarkowanych.

Jan Woźny w Środzie.

Towarzystwo Warszawskie

Listy do przyjaciółki

przez

Baronową X. Y. Z. (3311)

TOM I.

Cena 3 zlr.

Do nabycia w wszystkich księgarniach.

Cierpienia brzuszne.

choroby płciowe, skutki zarazy i ożeni, słabości męskiej, upływy, po-

lucy, alagą urnę, mokzenie, arnyg krawą, cierpienia p-

cherza i merek, leczę listownie

według najnowszej ścisłej metody me-

toż, za pomocą środków nieszkodli-

wych. Bez przerwy zawodu! Najści-

ślejsza dyskretność! (1338)

W wszystkich wypadkach możliwych

do wyłączenia, ręczę za skuteczność.

Prospekty i testy na życzenie roz-

syłam bezpłatnie. (Portum listu wy-

nosi 20 fen.)

Dr. Westeroth.

Basel-Binningen (w Szwajcaryi).

Radlauer

Czerwona Apteka

w Poznaniu.

połca prawdziwy (2958)

Proszek dalmatyński

na robactwo!

czysty pod gwarancją, jak

najczystszy melony, nad-

zwyczaj skuteczny, do roz-

żucia z t. zw. perskim proszkiem

na robactwo, który bywa mały

lub więcej fałszowany i któ-

ry wcale nie skutkuje. Dostarczam

funt prawdziwego proszku

dalmatyńskiego po 2 M. 50 fen

uadto w puszkach blaszanych po 25 fu

i po 50 fen. w puszkach z przyrząd. n

do rozpraszania. Polecam także pro-

szek na mole, który się kładzie

w fałdy sukien i mebli, tuzin po 60

fen. **Spryt na mole** butelkę po

1 marce. **Radlauer Czerwona**

Apteka w Poznaniu.

Miód lipcowy

w małych i dużych słojach poleca

W. Becker, Wilh. plac 14.

HERBATY

najświeższego sprzętu (5656)

biskwopty i czekoladę

poleca

M. Danigel, następca,

fabryka cukrów.

Jak dawniej tak i teraz przy ul. Wrocławskiej 13.

Główny skład!!

czekoladę z fabryki Menier z Pa-

ryża,

Suchard z Newchatell.

Cacao holenderskie z fabryki

Blockera i Grootes

polecam po cenach fabrycznych. (3771b)

A. W. Żuromski,

cukiernia, fabryka karmelków cukrów i czekolady,

Poznań, Berlińska ul. Filia Wrocławska ul.

Cenniki rozsyła gratis i franko.

MAGAZYN

MEBLI.

Kompletne urządzenia (antique et renaissance)

w wielkim i gustownym wyborze, jako też meble

o najodrobniejszych do zupełnie skromnych, po-

leca po cenach nader umiarkowanych (5466)

A. ANDRUSZEWSKI.

Wszelkie prace dekoracyjne, tapiećskie i re-

paracyjne wykonuję ściśle według zamówienia,

trwale i tanio.

Wielka Rycerska ulica Nr. 8.

Cenniki rozsyła gratis i franko.

Piece własnego wyrobu

tudzież na składzie, w wyborowych gatunkach

poleca po tanich cenach (5327)

Otto Knaack w Gnieźnie.

Strzelecka ul. 31.

ANDRUSZEWSKI,

fabryka pojazdów

poleca swój bogato zaopatrzony skład pojazdów, jak karety, ko-

cze, wolanty, plauwagi na 2 i 4 osoby z gwarancją dwuletnią

po bardzo umiarkowanych cenach. (3881)

Strzelecka ul. 31.

Folwark

przeszło 360 mrg. z dobrimi

budynkami, z kompletnym inwen-

tarzem żywym i martwym jest

pod bardzo korzystnymi warun-

kami do sprzedania. Blizszych

wiadomości udzieli Eksp. Dzienn.

Pozn. pod Nr. 5302.

WIELKIE MAGAZYNY

najnowszych towarów

PRINTemps

Jedwabne, wełniane i bawełniane ma-

terje najnowszych gatunków, kapelusze,

suknię, gotowe ubiory dla panienek i chło-

pczyków, kobiet i mężczyzn, spodnie, ran-

ne szlafroczki wyprawę słubną i dla na-

woniarzonych, bielizna, gorsety, koronki,

plótno, chustki, bielizna bawełniana, fi-

ranka, wszelkie materyje na meble, dywa-

ny, meble, łóżka kompletne, koszuły, cze-

pek, oknie, parasole, rękawiczki, szale,

kravaty, kwiaty, towary skórzané, i sa-

flanowe, towary galanterijne, srebra,

wszelkie produkty perfumeryjne

WYSZŁO Z DRUKU

WSPANIAŁE ILUSTROWANE ALBUM

zawierające 560 rycin nowych

wzorów na PORE ZIMOWĄ,

które wysła się bezpłatnie

na każde żądanie zafrankowane

nadesłane do (31)

PP. JULES JALUZOT i Co

w Paryżu.

Wysyłają się również bezpłatnie

próbki wszelkich materyj stanowiących

ubryzmie zapasy magazynów **PRIN-**

TEMPs (oznaczyć dokładnie ceny i

gatunki.)

Wysyłka do wszelkich krajów

na kuli ziemskiej.

Szanownej Publiczności miasta i okolicy Poznania donoszę uprzejmie, że z dniem dzisiejszym otworzyłem przy ul. św. Marcina Nr. 61 (4744)

skład i warsztat obuwni męzkiego, damskiego i dla dzieci.

Wszelkie zamówienia i reparacje wyko-

nuję spiesznie i akuracnie, i ręczę za rzetelną usługę i

ceny przystępne.

K. May, św. Marcin 61.

Poznań, dnia 24 sierpnia 1886.

Niniejszem mam zaszczyt najuprzejmiej donieść, iż z dniem

1 października rb. otworzyłem tutaj przy ulicy **Wilhelmo-**

wskiej Nr. 7 (obok składu kapeluszy p. Donnara), (5683)

skład jubilerski i złotniczy

połączony z pracownią wszelkich wyrobów w zakres ten wecho-

dzących.

Kilkoletnia praktyka po największych fabrykach Europy

pozwala mi tuż, że wszelkim wymaganiom Szanownej Publi-

cności b.d. mógł zawsze zadość uczynić.

Zapewniając przy cenach umiarkowanych najskorszą a za-

razem sumienną usługę, polecam się łaskawym względom.

Z wysokim szacunkiem

Stanisław Szubert,

Złotnik i jubiler.

W sposób sprzedaży — Przenośne — lub wypożyczenia

koleje polowe stalowe

z nowymi programi stalowymi, (poprzedzonymi), także drewnianymi i bez-

piecznym patentowanym połączeniem.

Wozy do przewracania i koponkowe

Mudenwagen) chodzące po każdym plateau, i wszelkie inne wozy w do-

wolnej szerokości toru, odpowiednie wymogom rolnictwa i przemysłu.

Szyny stalowe wszelkich przeciętych, także do połączenia z drugim

torom **Tarcze obrotowe i wyboje, koła i garnitury**

kolne z całej stali w każdej formie, polecając po zniżonych jeszcze

bardziej cenach (5852)

Bracia Lesser w Poznaniu,

ul. Mał-Rycerska Nr. 4.

3 lokomobile

z młóckarniami są tanio do nabycia pod korzystnymi war-

unkami w fabryce machin rolniczych. (5554)

W. Kamińskiego w Inowrocławiu.

Do sprzedania pod korzystnymi warunkami

na Podolu galicyjskim (5552)

dobra,

składające się z 3 folwarków z dobrimi budynkami, w

bliskości kolei żelaznej. Obszar wraz z lasem przeszło

3200 mórg, zasiew pszenicy do 800 korcy, suchej intraty

do 4000 zlr. w a. rocznie. Każdy z 3 folwarków może

być osobno sprzedany. Zgłoszenia przyjmuję i warunków

nabycia udzieli administrator tychże dóbr Wny Lipski w

Bogdanówce, poczta Bogdanówka. (5552)

Kilka majątków

od 2500 do 4200 mórg jest za-

raz do wydzierżawienia. Zgłosić

się pod lit. **X. X. Skoki**

(Schokken.) (5553)

Moja pracownia

przeniosłam z Wiel. Garbar na

ul. Strzelecką 23/24

II piętro.

z Gronwaldów

Teofila Haner.

Prawd. szwajcarski, ho-

lenderski, neuszatelski,

Gervais itd. i znakomity

tylżycki ser poleca (5640)

W. Becker,

Wilhelmowski plac 14.

„Bóg zapłać“

p. Dr. Koszutskiemu

za wyleczenie mego męża z tak cięż-

kiej choroby. (5657)

T. Prendka.

Garderobę (5638)

dla chłopców i dziewcząt

poleca po najniższych cenach

E. Lisiecka,

teraz przy ul. Fryderykowskiej Nr. 11,

narożnik ul. Lipowej

Codziennie świeże fran-

cuzkie (5658)

ostrygi

poleca

OSWALD NIER.

Pokój meblowany jest